

PŘEDNOST JISTOTĚ PŘED NADĚJÍ

Kázání ze soboty 28.11.2020 – br. Martin Pavlík

Lk 21, 5–6

Milé sestry a bratři v Kristu,

na velké závěry o době, kterou procházíme, je zatím stále příliš brzy, ale denně kolem sebe pozorujeme něco, co můžeme nazvat ztrátou jistot. Každý z nás o nějakou v posledních měsících přišel. Každá doba, každé století, každá generace to zažila, nejsme první ani poslední, my jsme na to možná jen na chvíli pozapomněli a momentálně jsme toho svědky o to intenzivněji. Koronavirové období představuje pro naši generaci čas, který těchto jistot pohřbil asi nejvíc. Lidé přicházejí o jistotu zaměstnání; z médií i od svých známých posloucháme o tom, jak se to dotýká od restaurací, přes kulturu až po pražské letiště a cestovní ruch vůbec. Jistota zdraví? Ani nejzdravější lidé nemají jistotu, že se jim virus vyhne bezpříznakově nebo bez následků. Podobně je na tom v době zoomové a teamsové jistota kvalitního vzdělání, jistota dobrých vztahů a spousta dalších jistot, o které se v životě opíráme. A na tomto místě – v kostele – bychom měli připomenout, že nejde jen o ztrátu jistot v materiální nebo existenční oblasti, ale také o tu duchovní. Všichni jsme pocítili, co znamená přijít o něco, co jsme považovali za základní pilíře naší víry. Jak žít víru v době zavřených kostelů? Jak žít víru bez eucharistie a VP, která se pokládá za nejdůležitější prostředek křesťanského života, bez kterého církev vlastně neexistuje? Jak žít víru bez bohoslužeb, bez sborových aktivit a pravidelných setkávání? Jak žít víru bez všech těchto jistot?

A při promýšlení těchto otázek nemůže naši pozornosti uniknout jeden evangelijní text, který je také základem dnešního kázání. Právě v něm totiž museli Ježíšovi nejbližší, jeho učedníci, prožít něco velmi podobného tomu, co jsem nazval ztrátou jistot. Tuto událost popisují Matouš i Lukáš, každý z trochu jiné perspektivy.

Matouš tuto událost připomíná na konci 23. a na začátku 24. kapitoly těmito slovy: „Hle, váš dům se vám ponechává pustý. Neboť vám pravím, že mě neuzříte od nynějška až do chvíle, kdy řeknete: Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinové. Když Ježíš vyšel z chrámu a odcházel odtud, přistoupili k němu učedníci a ukázali mu na chrámové stavby. On však jim řekl: Vidíte toto všechno? Amen, pravím vám, že tu nezůstane kámen na kameni, všechno bude rozmetáno.“

Lukáš to v 21. kapitole popisuje o něco stručněji: „Když někteří mluvili o chrámu, jak je vyzdoben krásnými kameny a pamětními dary, Ježíš řekl: Přijdou dny, kdy z toho, co vidíte, nezůstane kámen na kameni, všechno bude rozmetáno.“

Napadá vás, proč je tento text důležitý pro naše téma? Protože právě po těchto Ježíšových slovech zaznívá v obou evangeliích jedna z nejzávažnějších otázek učedníků, kterou mu kladou. A která také odkrývá, jak silně s nimi zacloumalo to, co od něj právě slyšeli. Víte, jak zněla jejich otázka? „Kdy se to stane a jaká budou znamení tvého příchodu a skonání věků.“ Všimněte si, že se ptají už jen na to, kdy a jak se to stane. Ne jestli, ale kdy

a jak. Jak silná asi musela být jejich představa o chrámu jako o pilíři, když si bez něj nedokázali představit nejen svou víru, své náboženství, ale ani svět sám. Vžijme se do situace učedníků, kteří od Ježíše najednou slyší, že ve svém náboženském životě přijdou o zřejmě největší jistotu – chrám. Není náhoda, že když jim Ježíš řekne o jeho zničení, okamžitě je napadá otázka, kdy nastane konec světa. A působí až ironicky skutečnost, že Ježíš mluví o zničení chrámu zrovna ve chvíli, kdy je pro učedníky chrám středobodem jejich pozornosti, kdy ho obdivují, kdy ukazují na jeho krásu. Neradi přicházíme o jistoty a v náboženském světě to platí úplně stejně.

Když čteme tyto texty, většinou nás zajímají jen Ježíšova slova o tom, kdy a jak nastane konec světa. Ale nezapomínejme, že Ježíš při tom odpovídá na otázku, kterou iniciovali učedníci a kterou u nich způsobila představa ztráty jedné z největších jistot, kterou znali. Ježíš odpovídá v reakci na ztrátu jistoty jeho učedníků. Chrám v Jeruzalémě byl pro Židy sídlem Boha na světě. Možná stejně, jako je pro nás církev místem přebývání Ježíše zde na zemi. Tento text připomíná, že nic z pozemských skutečností nelze mít za definitivní, za jistotu. A tak si říkám, jakými jistotami je obklopen můj život víry, moje teologie, moje představy o Bohu, bez kterých bych si už nedokázal nic představit. Náboženský život plný jistot se zde jeví spíš jako překážka. I to je totiž jednou z charakteristik života zákoníků a farizejů, který Ježíš kritizuje a před kterým varuje v předchozích verších.

A tak jsme poznali jednu z největších jistot učedníků a jejich doby, o kterou později přišli. Ale Lukáš odhaluje ve svém evangeliu ještě jednu, která se vynoří, teprve když pochopíme, komu a v jaké době píše.

Ježíš v Lukášově evangeliu varuje před zákoníky, stejně jako zbylí synoptici předpovídá zkázu chrámu, popisuje závěrečné dění atd. Ale vidíme zde ještě jeden kratičkový text, který je do toho všeho ve srovnání s Matoušem jako by vložen navíc. Víte který? Jedná se o příběh daru chudé vdovy, která i se dvěma drobnými mincemi darovala do chrámové pokladnice více než všichni ostatní, bohatí, kteří podle Ježíše vhažovali své dary z nadbytku. Proč sem Lukáš, do tohoto kontextu, vkládá zmínku o daru chudé vdovy?

Lukášovo evangelium je ve srovnání s ostatními jiné – chce ukázat, že i křesťané, kteří byli dříve pohany, mají své místo v Božím království. Obsahuje nejvíce textů, které nenacházíme u ostatních evangelistů a tyto texty mají jednu zajímavou charakteristiku: jsou velmi přejné vůči pohanům a nabízejí druhou šanci. Navíc, Lukáš otevírá dveře do Božího království i sociálně slabším, třeba jako ta vdova, a všímá si skupin na okraji společnosti (vojáci, celníci, hříšníci, ženy, děti). Víme také, že každý z evangelistů staví své texty trochu jinak i podle doby, ve které píše. Lukáš píše už s určitým odstupem – po pádu Jeruzaléma, a tak na rozdíl od ostatních odlišuje mezi pádem Jeruzaléma jako jedním ze vzdálených předchozích znamenání konce všeho, který se už stal, a mezi tím, co leží teprve v budoucnosti. Jen zdánlivě, na první pohled mluví tento text v 21. kapitole hlavně o budoucnosti a o konci světa. Ve skutečnosti je zřejmě mnohem více zaměřen na křesťanskou přítomnost. Prostě, Lukáš píše své evangelium také po Pavlově misii, jsou zde pohané a ti slyší, že jim jde Bůh vstříc – vzpomeňte na podobenství o marnotratném synovi, které je přesně o tom – 2 synové = pohané vs. synagoga, hříšníci vs. farizejové. A skutečnost, že Otec jde mladšímu naproti, že nabídka Božího království je otevřena také pro pohany, to se synagoze tehdejší

doby nelíbí. Proč? Protože i zde přichází o nějakou jistotu. Přichází o jistotu, že ví, jak být věřící/jak vypadá správný věřící, což pohané v jejich očích určitě nebyli. Přichází o jistotu, že ví, jak si Boží milost zasloužit. A tak nepatrná zmínka o vdově, která do chrámové pokladnice dává 2 drobné mince, nabourává další z náboženských jistot tehdejší doby. Dala míň než ostatní, ale ve skutečnosti dala všechno, z čeho měla být živa, jak říká Ježíš.

Oba naše dnešní texty, u Matouše i u Lukáše, mluví o ztrátě jistot. O ztrátě jistot v náboženském prostředí. Připomíná nám to něco, co známe v Bibli už od jejího začátku, například v příběhu putování izraelského národa. Bůh ho vysvobodil z otroctví a hned při prvním problému, na který narazili, vzpomínali na jistoty, které měli údajně v Egyptě. A začali vzpomínat i na to, co tam neměli. V tomto příběhu vidíme velikost i malost této pouštní generace. Na jedné straně obrovská odvaha vydat se bez větších zásob do pouště, na straně druhé neustálé reptání a pokusy o návrat – návrat k jistotám. Jak rychle se v myslím propuštěných otroků změnil Egypt z domu otroctví na domov a později dokonce na symbol blahobytu (to, když na poušti vzpomínali na plné egyptské hrnce...). Zažili zázraky, východ z Egypta, dostali Tóru, Bůh jim seslal manu, a při prvním problému u břehu moře říkají: pojďme raději zpět – ke špatným, ale k jistotám. Taková jsme totiž my lidé, rozumíme jim velmi dobře. Jistotě dáváme vždy přednost před nadějí.

Sestry a bratři, na začátku jsem říkal, že nejsme první ani poslední lidé, kteří prožívají ztrátu jistot. Dnes jsme viděli, že se tato zkušenost nevyhla ani židovskému národu ve SZ, ani Ježíšovým nejbližším v NZ. Víme, že Bible není o poučkách, ale že ukazuje příběhy, které máme jako čtenáři prožít, abychom v podobných situacích obstáli. Ten dnešní nás učí nespoléhat na jistotu, ale na nadějí. Dnešní text nám ukazuje, že nechat se vést Bohem a Kristem znamená učit se dávat přednost nadějí před jistotou, ne opačně. Velmi přesně to kdysi vyjádřil anglikánský biskup John A. T. Robinson: „Může se zdát, že bez těchto jistot se všechno zhroutí. Nicméně, musíme si dát pozor, abychom místo ke Kristu nelnuli k jistotám. A ještě větší pozor si musíme dát na to, abychom jistoty a opory neprosazovali jako cestu ke Kristu.“ Jako křesťané sloužíme Bohu naděje a jeden z významů církve spočívá právě v tom, aby se o tuto nadějí dělila s ostatními. Naděje je nejlepší aplikací naší víry, protože právě díky ní totiž to, co učíme a kážeme, můžeme také žít. Buďme tím jako křesťané známí a dělme se o nadějí, protože radost a naděje jsou nakažlivé. Dokonce mnohem více než víry.

Amen

Modlitba

Nebeský Otče, prosíme, aby součástí naší identity byla především Tvá naděje. Víme, že je křehká, že ji můžeme zničit a poškodit, že o ni musíme bojovat, že se jí musíme učit přijímat před jistotou, ke které tihneme. Víme ale, že když ji máme, je aktivní a nakažlivá. Nauč nás budovat ji hledáním všeho, co má kořeny v tobě. Vyznáváme, že když přicházíme o jistoty, prožíváme strach, ale díky dnešnímu příběhu jsme z tvého Slova zaslechli, že právě naše nejistota může otevřít možnosti Tvé nadějí. Učedníci přišli o jistotu chrámu, ale získali nadějí na Tvůj druhý příchod. Uč nás dávat v životě přednost nadějí před jistotou a nedopust, abychom o nadějí kdykoli v životě přišli.